

Hapé Smeele: 'Met de moed van een ontdekkingsreiziger...' Uitgeverij Servire, 2002.
ISBN 9789021539232 Zie ook www.hapesmeele.nl (Dementie/Alzheimer/AG)

Korte beschrijving:

Een fotoboek met 220 zwart wit foto's over de laatste levensfase en over dementie en het sterven. vijf Nederlandse vrouwen in woongroep De Naber in Rotterdam, een Indiase vrouw en een echtpaar die nog in hun eigen huis wonen, werden vijf jaar lang gevolgd. Zij hadden verschillende achtergronden. Zij werden gefotografeerd in hun omgeving bij hun dagelijkse bezigheden, met hun medebewoners, en bij hun einde. Voorzien van een Het fotoverslag is voorzien van een korte inleiding, levensbeschrijvingen, enkele gedichten en teksten uit grote wijsheidstradities. Het boek zet je aan het denken over menswaardigheid.

Over de maker:

Zie ook: http://www.hapesmeele.nl/Hape_Smeele.html

Hapé Smeele (1962) is fotograaf en woont met zijn vrouw Caroline Schröder (www.carolineschroder.nl) in Hilversum. Samen hebben ze twee kinderen, Wolf (+) en Ischa. Smeele begon ruim vijfentwintig jaar geleden met portretfotografie voor tijdschriften en ontwerpburo's. Na een paar jaar legde hij zich toe op eigen projecten, in veelal politiek-sociale foto-documentaires. Hij begon met een tienjarig project over 'kwaliteit van leven' wat resulteerde in een tweetal boeken en tentoonstellingen. 'Een andere werkelijkheid' en 'Met de moed van een ontdekkingsreiziger'. Ze werden beiden bekroond. Daarnaast werkte hij aan vele projecten, was daarnaast oprichter/redacteur van het tijdschrift Hollands Licht, ontwerpt fotografische televisie-decors en was lid van de Boeddhistische Longchenpa vertaalgroep.

Citaten en fotos:

zie ook: <http://www.hapesmeele.nl/documentair.html>

Inleiding: 'Lieve zoon,

'(...) Ik wil je graag vertellen hoe uit de pijn en het verdriet ook mooie dingen zijn gegroeid, maar dat kan ik niet doen door het moeilijke, pijnlijke en soms bittere over te slaan. Want wat ik nu weet, is dat het van het grootste belang is om niet te vluchten voor de pijn. Niet de pijn weg te poetsendoor bijvoorbeeld te zeggen: 'het leven gaat door'. (...) Juist door de pijn vol te ervaren kun je vernieuwen. Want daar komt het op neer. Het oude komt nooit meer terug. Je gaat niet alleen een nieuwe tijd in, maar wordt ook een ander mens. Er wordt een beroep op talenten van je gedaan waarvan je niet wist dat je ze had. Daar zit loutering in. Maar soms is het bijna niet uit te houden.'

'Tante Jo wordt ze op de Naber genoemd, net als in het opvanghuis Veldwijk in Ermelo. Hier werkte ze voor haar huwelijk als verpleegkundige en zorgde ze voor jonge psychiatrische patiënten en verstandelijk gehandicapten, die in die tijd door elkaar in zo'n huis werden geplaatst. Op het eind van haar leven zegt ze het nog vaak: *'Je moet ze wel kort houden hoor!'* Zelf heeft ze tot haar grote verdriet nooit kinderen gekregen. (...) En de pop, haar kind, moet bij haar blijven en ze houdt het daarom stijf tegen zich aangedrukt. Tante Jo is 93 jaar geworden.'

‘Vier jaar geleden werd ze steeds kinderlijker en soms was ze ook agressief, vertelt dochter Sonam. Zorgen maakt ze zich niet om haar moeder. Zo is de natuur: je begint als kind en eindigt als een kind.’

Midden van het boek op blauw papier: ‘Phantom walls Matt Johnson

Sensed but unheard
As the curtain softly stirs
It is not just a memory
But it lives and breathes
Watching over you whilst you sleep
Kneeling beside you when you weep

Hey, don't be afraid
Don't try to run away
Because pain can be your friend
As it explains
The answers to your questions
Consoles you in blue reflections
Listens to your soul's confessions
Then leads you in new directions

So open your heart again
And feel the walls dissolve
Something's whispering to you
It's time to let go
Because the only thing that stays the same
Is that everything must change
Everything must change

(...)
And all the while that you were waiting
For love to keep the light from waning
It's pain that stops the heart from hating
That cures the mind of hesitating
That helps the soul in separating
From everything that it's been blaming
Everything's changing’

‘Dank! Op de omslag staat mijn naam als maker. Maar eigenlijk is dat onterecht. (...) Als eersten natuurlijk Lies van Vugt, Jo Korving, Tsering Lanzom, Dien van der Wal, Jopie de Rovaart, Mawang Charl, Tsering Raptan en Sjaan Rombout. Zij droegen dit project door zich op de meest intieme momenten te laten fotograferen. Zoals ik al in het woord vooraf schreef, een groots geschenk aan mij en iedereen die dit boek leest.(...) ik realiseer me goed dat dementie misschien wel het moeilijkste is voor de familie van de dementerenden en waardeer daarom extra het gestelde vertrouwen en de constante steun van de zonen en dochters van de geportretteerden in dit boek. (...)

Extra:

http://www.lottevandenbergh.nu/text/item/?page=teksten&text_id=95 **Smeele** Ik laat me in mijn werk heel erg inspireren door religie en filosofie. Mijn onderzoeksmiddel is mijn camera, maar fotografie is niet mijn inspiratiebron. Ik kan me voorstellen dat jij ook geïnspireerd bent door andere dingen dan door theater zelf, door literatuur, film, ... Ik kom uit de politiek, maar dat was niet echt mijn plek. Het ijle van de religie is ook mijn plek niet. De taoïsten zeggen dat je de hemel en de aarde hebt, en daartussen de mens. Dat vind ik wel mooi. De hemel stroomt door de mens naar de aarde, de mens is een soort verbindingsschakel. Hij zwoegt en ploetert, dingen gaan fout, ... dat vind ik een heel intrigerend proces. (...) **Smeele** Wat mij aanspreekt in het taoïsme, is de lichtheid en de anarchie ervan. In de eerste tekst staat dat de Tao dat is wat we niet kunnen kennen, de essentie. Het meest essentiële is onkenbaar en onbenoembaar. Omdat we de essentie niet kunnen vertellen, bewegen we er voortdurend omheen, met mythes, sprookjes, theater, foto's, ... (...) **Van den Berg** Het is mooi om het over de vergankelijkheid van een gedachte of een idee te hebben. Het gaat vaak over materiële dingen – wat is het vervelend dat ik rimpels krijg, of dat mijn huis op instorten staat, of dat dit jurkje niet meer proper te krijgen is – en dat soort vergankelijkheid is al zo ingewikkeld. Maar de vergankelijkheid van ideeën, gedachten, concepten waaraan je je vasthoudt, is nog veel ingrijpender.

Smeele : Ja, inderdaad, daar zit je nog veel meer aan vastgeklonken. **Smeele** In die zin ontmoet jij je publiek dan net zo min als ik. Want jouw voorstelling werkt ook nog door als de mensen al lang naar huis zijn en er in hun bed nog over liggen nadenken.

Van den Berg Ik ben blij dat je dat zegt, want dat wordt in theater erg vaak misbegrepen. Gesprekken over een voorstelling vinden doorgaans onmiddellijk achteraf in de foyer plaats. Ik vind dat moeilijk.

Smeele Eigenlijk zou die foyer gewoon afgeschaft moeten worden. Iedereen gaat naar buiten en wandelt en fietst nog een eindje, in plaats van onmiddellijk te gaan analyseren.

Van den Berg Ja maar eigenlijk zit je al in je hoofd te analyseren, terwijl je kijkt. Misschien is het wel een beetje beroepsmisvorming: nog terwijl een voorstelling bezig is, ben je haar al aan het uitkleden en doodmaken.

Smeele Terwijl je de essentie toch niet zal kunnen vatten. Dat brengt ons weer bij het eerste citaat van de Tao: de essentie is onbegrijpelijk en onbenoembaar. Dat is ook het onverteerbare ervan.

Van den Berg Dat is vreselijk onverteerbaar, maar we doen ons best. (lacht)

OPGETEKEND DOOR ELLEN STYNEN VOOR TONEELGE(R)UIS 2007